

EU kultur

Europæisk kulturpolitik,
tilskudsmuligheder
og perspektiver
for midtjyske
kulturinstitutioner

Central Denmark.eu

INDHOLDSFORTEGNELSE

 HVAD ER ET EU-PROJEKT?	6
EKSEMPLER PÅ KULTURPROJEKTER	8
EUROPÆISK KULTURSTRATEGI	10
PROGRAMMER OG KULTUR I PRAKSIS	14
CENTRAL TRAKTATHISTORIE	19
EU-ORDFORKLARING	21
LINKS OG REFERENCER	22

EU OG KULTUREN

Kære læser

EU KULTUR er blevet til efter ønske fra midtjyske kulturinstitutioner, som søger viden og indblik i europæisk kulturpolitik og tilskudsmuligheder for at kunne handle internationalt.

Baggrunden for EU KULTUR er på en erkendelse af, at EU's kulturpolitik og de tilskudsmuligheder, der findes, ikke er lettilgængelig viden. Der skal en forklaring og en række gode eksempler til. Det er det, vi forsøger med EU KULTUR. Målet er at inspirere og at gøre det lettere at gå i gang.

EU KULTUR henvender sig til alle, der arbejder med kultur, og som gerne vil gøre det internationalt også.

EU KULTUR er opbygget omkring fire hovedafsnit:

Det første afsnit opidser, hvordan et EU-projekt defineres og hvilke krav, der stilles. Desuden er der gode råd til at komme i gang med EU-projekter og samarbejde på tværs af landegrænser. Andet afsnit giver eksempler på kulturprojekter, der har fået tilskud igennem EU's kulturprogram. Det tredje giver en kort introduktion til den europæiske kulturstrategi, som er grundlaget for EU's kulturpolitik i dag, samt et udblik til tendenser fremover. Et fjerde afsnit giver indblik i de programmer, der kan opnå tilskud under og præsenterer en række kulturprojekter, der har fået tilskud igennem disse. Sidst findes et rids af traktathistorien på kulturområdet, efterfulgt af ordforklaringer, referencer og links til centrale dokumenter og kontakter.

EU KULTUR kan ikke stå alene, og derfor lancerer Central Denmark EU Office en blog på vores hjemmeside, hvor der vil være mulighed for interaktiv dialog om internationalisering på kulturområdet. Bloggen bliver også kanal for EU kulturnyheder, konferencer og andet med relevans for midtjyske kulturinstitutioner.

Vi glæder os til at møde jer i kommende projektidéer og interaktiv kulturdialog.

God fornøjelse!

HVAD ER ET EU-PROJEKT?

DET CENTRALE

Et EU-projekt adskiller sig fra andre projekter ved at skulle indeholde en europæisk dimension og et europæisk partnerskab (i de fleste tilfælde). Det vil sige, at man skal se sig om efter egnede og relevante kompetencer til at opfylde projektets målsætninger i hele Europa og ikke kun i Danmark eller i den lokale kommune. Det betyder også, at de resultater eller metoder, man når frem til, skal have relevans for hele Europa og ikke kun for lokale / danske forhold.

Et EU-projekt skal således trække på ressourcer og erfaringer fra hele eller dele af EU og dels skabe nye resultater for hele eller dele af EU. Det skal altså have en europæisk merværdi.

Til inspiration er her en række eksempler på aktiviteter og begreber, der kan gives EU-støtte til som delelementer i et EU-projekt: Erfaringsudveksling og "best practice", Europæiske netværksdannelser, Forskning, Konferencer og seminarer, Kortlægning/analyser, Kurser, Markedsudbredelse af nye teknologier, Partnerskabsmøder, Pilot- og demonstrationsprojekter, Studieture, Udbredelse af information, Udveksling, Udvikling af nye metoder, Nye Praksisser...

Et af hovedprincipperne bag et EU projekt er, at der ikke gives støtte til driftsopgaver eller til byggeri.

For at man kan modtage EU-støtte inden for de forskellige programmer på kulturområdet skal en række generelle krav være opfyldt. Inden arbejdet med projektudvikling går i gang, er det relevant at overveje følgende spørgsmål.

Har projekt-idéen en europæisk dimension?

EU støtter projekter, som styrker Europas konkurrencedygtighed bredt set. Projektets problemstilling skal derfor være af fælleseuropæisk interesse (eller regional, eks. Nordsøregionen), og projektets resultater skal udbredes på europæisk plan. Man taler om "europæisk merværdi". Samtidig skal projektet understøtte EU's politiske priori-

teter og lovgivning. Projekter, som kun vedrører snævre nationale eller lokale problemstillinger, vil ikke få støtte.

Er projektidéen innovativ?

Metode, ydelse eller slutprodukt skal være nyt og uprøvet, så projektet kan bringe EU "et skridt videre". Projektet må gerne bygge videre på et tidligere projekt eller en idé, men må ikke gentage noget, som allerede er set.

Er der internationale partnere i projektet, og er det de rigtige og de bedste? Projekter skal gennemføres i tværnationale partnerskaber (med enkelte undtagelser), dels fordi det sikrer en europæisk dimension i projektet og dels fordi det får projektet til at søge efter den bedste viden på området i hele Europa. Tværnationale partnerskaber skal ses som et plus og være en styrke for projektet. Projektledelsen skal være erfaren og skal kunne styre et tværnationalt partnerskab.

Er egenfinansieringen på plads?

EU's tilskud skal betragtes som et tilskud og dækker således aldrig alle projektudgifter. Tilskudsrammen varierer fra program til program, men ligger typisk omkring 50-75 % af omkostningerne. Resten skal findes via egenfinansiering. Egenfinansieringen består ikke nødvendigvis af kontante penge, men kan også være de arbejdstimer, partnerne lægger i projektet.

Har I tid og likviditet til et EU-projekt?

Der er typisk meget papirarbejde forbundet med EU-projekter – ansøgning, kontrakt, partneraftale, faglig afrapportering, økonomisk afrapportering, m.v. EU-projekter skal altså ikke bruges til projekter, som man ønsker gennemført her og nu. Projektledelsen skal være indstillet på at bruge tid og ressourcer på at opfylde de formelle krav til dokumentation i forbindelse med projektet. Likviditet er også nødvendig, fordi EU's betalingstid ofte er lang.

HUSK!

Central Denmark EU Office hjælper gerne med vurdering af projektidéers egnethed for EU-støtte, med søgning af partnere og med facilitering under ansøgningsprocessen.

[eksempel på projekt, der går på tværs og som derfor ikke skal beskrives i sammenhæng med beskrivelserne af tilskudsmuligheder]

Klynge af kulturbaserede erhverv

ECCE netværket står for "Economic Clusters of Cultural Enterprises". Netværket blev skabt med EU støtte gennem Interreg-midlerne (se mere om Interreg-programmet nedenfor) med det formål at fremme samarbejde mellem den økonomiske og den kulturelle verden for på den måde at hjælpe små kreative virksomheder og uøvede kunstnere og designere og andre med kompetence inden for den kulturelle sektor i gang med virksomhedsudvikling. Mange i netop den sektor oplever, at det er en stor udfordring at få gjort deres aktiviteter bæredygtige i en økonomisk forstand.

Resultatet af projektet er seks resourcecentre placeret i de byer, som var med i projektet som partnere. Under det europæiske år for kreativitet og innovation (2009) har projektet været fremhævet som et eksempel på 'best practise'. Med i projektet er byerne Nantes, Aachen, Stuttgart, Eindhoven, Dublin, Cardiff samt universitetet i Birmingham og et rådgivningscenter i Yorkshire. Nantes er koordinator for projektet.

Link til information om projektet:

3b.nweurope.eu/page/projet.php?p=&id=671

Link til projektkoordinatorers hjemmeside:

www.nantescreation.fr/spip.php?rubrique18 (på fransk)

ERFARINGSUDVEKSLING
OG "BEST PRACTICE"
Udbredelse af
information
Kurser
Udveksling
Europæiske
netværksdannelser
Partnerskabsmøder
KONFERENCER
OG SEMINARER
Pilot- og demonstrations
projekter
MARKEDSUDBREDELSE
AF NYE TEKNOLOGIER
NYE PRAKSISSE
Studieture
Forskning
Udvikling af
nye metoder
Kortlægning/
analyser

EKSEMPLER PÅ KULTURPROJEKTER

DET ILLUSTRATIVE

UNDERGROUND CITY XXI LABIN

Dette europæiske projekt går på tværs af faggrænser og har en ungarsk koordinator. Målet er at etablere et kultur- og kunstsamfund og et tværfagligt online netværk for billedkunst, arkitektur, nye teknologier og forskning.

Projektet benytter en gammel mine i Kroatien, som skal danne de fysiske rammer om en underjordisk by med gader, barer, gallerier, butikker, offentlige bygninger mm. Kort sagt alt, hvad der hører med til et historisk mønster for Republikken Labin i 1921. Idéen med projektet er at lægge 400 års minetradition og industrikultur ind i et avant garde projekt med en stærk økonomisk og social betydning. Projektet har fået støtte til den første fase i projektet – ideudvikling til opbygning af den underjordiske by, som skal etableres fysisk over en 10-årig periode.

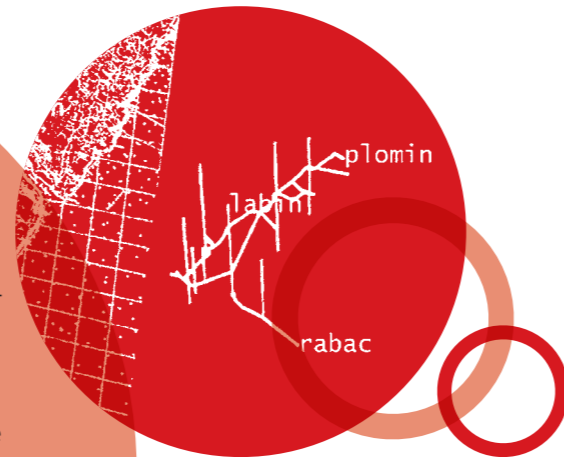
www.lae.hr/

"BLOG-TEATER" – UNGES TEATER

"Blog-teatret" er et innovativt tværnationalt projekt mellem teatre fra Østrig, Ungarn, Polen, Rumænien og Italien. "Blogspejdere" fra de udvalgte lande søgte efter blogs, der afspejlede unges holdninger til livet. Derefter udviklede unge forfattere teatertekster ud fra disse blogs. Unge instruktører iscenesatte skuespillene og arrangerede fremvisning på en afsluttende festival i Graz i maj 2008.

Et østrigsk teater var koordinator for projektet, som også omfattede partnere fra Ungarn, Italien, Rumænien og Polen.

www.blogtheatre.net

MUSEER I SAMARBEJDE MED IVÆRKSÆTTERE

Hvordan når museerne ud til nye målgrupper i et multikulturelt samfund?

Iværksættere er i høj kurs i samfundet i dag og får stor opmærksomhed fra lokale og nationale myndigheders side. Myndighederne vælger ofte at stimulere til iværksætteri ved at gøre bymiljøet attraktivt. Kultur, kunst og kreativitet anses desuden for at have stor betydning for den sociale sammenhængskraft i samfundet.

Museer og kulturelle institutioner forsøger mange steder på at involvere nye publikumsgrupper i deres aktiviteter, også iværksættere. Men mange iværksættere er hårdt arbejdende og har ikke tid til at gå på museum. Mange iværksættere er desuden indvandrere.

Med dette projekt vil museer og kulturelle institutioner i byer i syv europæiske lande undersøge, hvordan iværksættere og små og mellemstore virksomheder kan bidrage til et fremvoksende europæisk medborgerskab. Interkulturel dialog med iværksættere, der startede virksomhed op for nylig, vil være udgangspunktet og hensigten er at involvere både iværksættere og deres kunder, alle ofte med indvandrerbaggrund, i en interaktiv dialog med de lokale museer og kulturinstitutioner.

I spidsen for projektet står "Det historiske Museum" i Amsterdam, og partnerne er museer og kulturinstitutioner fra seks europæiske lande.

Læs mere på projektets hjemmeside: www.eciec.eu/

Alle eksempler er projekter, der har fået støtte under Kulturprogrammet

EUROPÆISK KULTURSTRATEGI

DET FUNDAMENTALE

I 2007 tog europæisk kulturpolitik et kvantespring. For første gang fremsatte Europa-Kommissionen en fælleseuropæisk kulturagenda, der skulle kunne tage de udfordringer op, som globaliseringen bringer med sig.

Formålet med den nye europæiske kulturagenda er at styrke det kulturelle samarbejde i EU. På dagsordenen står en række konkrete forslag, der skal føre til opfyldelsen af en række fælles mål. Ifølge John MacDonald, som er talsmand for den tidligere EU-kommissær for kultur, uddannelse og ungdom Jan Figel, kan kulturagendaen betragtes som den "hidtil største sejr på kulturområdet".

KULTUREL MANGFOLDIGHED OG INTERKULTUREL DIALOG

Der bør gøres mere for at fremme åbenhed og udveksling mellem kulturer. I dette perspektiv sigter den nye europæiske kulturdagsorden mod at styrke:

mobiliteten for kunstnere og beskæftigede i kultursektoren og udbredelse af enhver form for kunstneriske udtryk de tværkulturelle kompetencer og den interkulturelle dialog ved at udvikle de færdigheder, der hører til nøglekompetencerne for livslang uddannelse, som f.eks. kulturel bevidsthed, udtryksevne og evne til at udtrykke sig på fremmedsprog.

Den nye kulturagenda er bygget op med tre søjler, der tilsammen former Europa-Kommissionens strategi på området.

FREMME AF KREATIVITETEN SOM LED I LISSABON-STRATEGIEN FOR VÆKST OG BESKÆFTIGELSE

Kultursektoren bidrager til at skabe dynamik i den europæiske økonomi og til at forbedre EU's konkurrenceevne. For eksempel beskæftiger kultursektoren næsten fem millioner mennesker i EU. Kommissionen foreslår i denne sammenhæng følgende mål:

- at styrke kreativiteten inden for uddannelse og livslang læring
- at styrke kultursektorens organisatoriske færdigheder ved at fokusere på iværksætterkultur og undervisning i forvaltning (innovative finansieringskilder, inddragelse af den europæiske dimension i kommercielle aktiviteter osv.)
- at udvikle effektive partnerskaber mellem kultursektoren og andre sektorer (informations- og kommunikationsteknologi, forskning, turisme, arbejdsmarkedets parter osv.) med henblik på at øge virkningerne af kulturinvesteringerne

KULTUREN SOM ET AFGØRENDE ELEMENT I EU'S EKSTERNE FORBINDELSER

EU støtter beskyttelse og fremme af mangfoldigheden i de kulturelle udtryksformer. Derfor foreslår den nye kulturagenda, at man styrker den kulturelle dimension i EU's forbindelser med lande uden for EU (tredjelande). Dette mål ledsages af flere forskellige tiltag, som skal fremme denne udvikling, herunder at:

- fortsætte den politiske dialog på kulturområdet og fremme kulturudveksling mellem EU og tredjelande
- sikre adgang til verdensmarkederne for kulturgoder og -tjenester fra udviklingslande via aftaler om fortrinsbehandling eller handelsrelaterede bistandsforanstaltninger
- tilvejebringe finansiel og teknisk bistand (bevarelse af kulturarven, støtte til kulturelle aktiviteter over hele verden).
- tage højde for den lokale kultur i alle projekter, som EU finansierer.
- styrke EU's deltagelse i internationale organisationers arbejde på det kulturelle område og i FN's "Alliance of Civilisations"-initiativ.

DIALOG

Alle de mål, Europa-Kommissionen har sat op i kulturagendaen, skal følges gennem tre nye måder at arbejde og samarbejde på:

1. Samarbejdet med medlemsstaterne på kulturområdet skal fremover foregå efter den åbne koordinationsmetode. Denne metode har man benyttet på uddannelsesområdet med stor succes. Den åbne koordinationsmetode er en beslutning om et tættere samarbejde mellem medlemslandene. Der er dermed lagt op til en intensivering af den fælleseuropæiske indsats.
2. EU vil i struktureret dialog med kultursektoren, fra den enkelte udøvende eller skabende kunstner til kultursektoren. Europa-Kommissionen lægger her særlig vægt på:

- at identificere samtlige aktører i kultursektoren
- at tilrettelægge et "kulturforum", der samler alle disse aktører
- at aktørerne i kultursektoren får mulighed for at give deres meninger til kende på europæisk onlineforum for kunstneriske udtryk)
- at udbygge dialogen med arbejdsmarkedets parter i kultursektoren
- at tilføre de offentlige debatter i Europa en kulturel dimension, bl.a. ved hjælp af Europa-Kommissionens faste repræsentationer i alle EU-medlemslande

3. Kultur som mainstream. Kultur skal ind i alle EU's programmer og politikområder, akkurat som ligestilling har været det gennem de sidste mange år.

I praksis

Oven på kulturagendaen fulgte en arbejdsplan for kulturområdet. Arbejdsplanen dækker perioden 2008-2010 og prioriteterne her er:

- Forbedring af betingelserne for kunstnere og andre kulturarbejders mobilitet.
- Fremme af adgangen til kultur, navnlig ved styrkelse af kulturarven, flersprogethed, digitalisering, kulturturisme, synergi mellem kultur og uddannelse, navnlig kunstuddannelser og større mobilitet for samlinger
- Udvikling af data, statistikker og metoder i kultursektoren og forbedring af disses sammenlignelighed
- Maksimering af kulturindustriens og de kreative industrier potentiale, især små og mellemstore virksomheder (SMV'ere)
- Fremme og gennemførelse af Unesco's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed.

En arbejdsplan klarer ikke arbejdet alene. Medlemsstaterne og kultursektoren skal involveres. For at sikre en fremdrift på de prioriterede områder har Kommissionen nedsat fem arbejdsgrupper med eksperter, der repræsenterer medlemsstaterne, og tre platforme, som er tænkt som kultursektorens talerør.

De fem arbejdsgrupper med medlemslandenes eksperter har hvert et tema, som nøje svarer til de fem prioriteter. Tanken er, at arbejdsgrupperne bl.a. skal bidrage med anbefalinger til særlige indsatsområder på grundlag af viden om "best practise" og være med til at foreslå initiativer, der kan styrke kultursamarbejde mellem medlemsstaterne eller på EU-niveau. De fem arbejdsgrupper har følgende temaer:

- Mobilitet
- Kultur og kreative industrier
- Uddannelse og kultur
- Museumsaktiviteter
- Kultur og statistik

Arbejdsgruppen 'Uddannelse og kultur' præsenterede en midtvejsrapport i august 2009. De andre arbejdsgrupper forventes at levere tilsvarende rapporter.

De tre platforme er kultursektorens kanaler direkte ind i EU-systemet. Platformene skal levere konkrete input og anbefalinger til Kommissionen og på den måde være med til at gennemføre og videreudvikle kulturagendaen. De tre platforme har som medlemsstaternes arbejdsgrupper hvert deres tema:

- **Platform for et interkulturelt Europa**
- **Platform for adgang til kultur**
- **Platform for det kreative og kulturelle erhverv**
- **Platformene er åbne for de aktører, der ønsker at byde ind.**

Fremadrettede tendenser

Kultur opfattes i dag som mere end interkulturel dialog og europæisk kulturel mangfoldighed. Man begynder at forstå kulturens og herunder kreativitetens betydning for vækst og jobskabelse og herigennem også for deres betydning i forhold til målene i Lissabon-strategien.

De seneste udmeldinger på ministerniveau stiller skarpt på en række tendenser. Fx siges det bl.a.,

- at selv om kreativitet findes overalt i samfundet, spiller kulturen, kultursektoren og de kulturelle og kreative industrier, især SMV'erne, en særlig rolle i forbindelse med fremme af kreativitet
- at kunst og kultur spiller en vigtig rolle i forbindelse med uddannelse og livslang læring, især mht. fremme af kreativ tænkning og udvikling af kreative evner og nye færdigheder
- at kultur og kreativitet er drivkræfter for udvikling af regioner og byer, idet de kan bidrage til at bringe nyt liv i lokale økonomier, herunder gennem klynger af lokale kulturelle og kreative industrier

Derfor understreges det også at:

- strategisk investering i kultur, kulturelle og kreative industrier, især SMV'ere, bl.a. er afgørende for at styrke dynamiske kreative samfund, skabe jobs og bidrage til opfyldelse af Lissabon-målsætningerne.

det bør overvejes at lade en sådan investering indgå som en integreret del af Lissabon-strategien efter 2010.

- at det er strategisk vigtigt at fremme synergier mellem den kulturelle sektor og andre sektorer og sikre, at der bliver taget hensyn til den kulturelle sektors potentiale og særlige kendetegn i andre politikker.

Udmeldingerne kom på ministerrådsmødet i maj 2009.

Lige nu er følgende nøglebegreber styrende for den proces, kulturområdet gennemgår på europæisk plan:

- **Kulturbaseret kreativitet og innovation**
- **Uddannelse og læring**
- **Kultur som mainstream**
- **Lissabon-strategien og EU 2020**

Kulturbaseret kreativitet, innovation og erhverv

Kultur betragtes i europæisk forstand som et erhverv, der kan bidrage til udviklingen af europæisk økonomi gennem kreativitet og innovation. "Kulturbaseret kreativitet" er senest blevet præsenteret som et hidtil undervurderet innovations-element, der kan hjælpe til at fremme marketing, kommunikation, arbejdsressourcer og produktudvikling i forskellige virksomheder og industrier.

Kultur og uddannelse

Kulturel udtryksevne og iværksættelse udgør to af de i alt otte nøglekompetencer, som blev anbefalet af Europa-Kommissionen i 2006. Disse nøglekompetencer er siden optaget af medlemsstaterne som holdepunkter for arbejdet med at fremme og udbygge skole- og uddannelsessystemerne.

Europa-Kommissionen har i 2009 foreslået, at der udvikles "benchmarks" på innovation og kreativitet, og at disse områder fremmes på uddannelsesområdet. Det skal blandt andet ske gennem udvikling af partnerskaber mellem uddannelsesinstitutioner, erhvervsliv, forskningsinstitutioner, kulturaktører og kreative erhverv.

Kultur som mainstream

Kultursektoren skal bryde grænser ved at tænke og agere på tværs af sektorskel. Kreativitet er ikke

bundet til bestemte brancher, men skal udnyttes i samspil mellem sektorer. Samarbejde mellem kulturinstitutioner og andre sektorer (uddannelsesinstitutioner, forskning, turisme, erhvervsliv, arbejdsmarkedets partere) er essentielt.

Lissabon-strategien

Lissabon-strategien står foran en fornyelse. Siden vedtagelsen i 2000 har strategien været at gøre EU til "den mest konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi" inden 2010. Ved midtvejsevalueringen i 2005 blev målet ændret, så vækst og jobskabelse kom i fokus. Den nye strategi vil blive vedtaget i løbet af 2010. Kommissionen er kommet med første udspil i november 2009, og det har fokus på det sociale arbejdsmarked, grøn vækst, kreativitet og innovation som væsentlige udviklings-elementer.

For kulturområdet betyder Lissabon-strategien og den strategi, der følger efter, at initiativerne skal forholde sig direkte og aktivt til målsætningerne. Lissabon-strategien står centralt i alle EU's indsatsområder som en styrende ramme for prioriteringen af midlerne. Det vil sige, at EU støtter og bakker op om initiativer, der er med til at opfylde målsætningerne i strategien.

PROGRAMMER OG KULTUR I PRAKSIS

DET INSPIRERENDE

Internationalisering af kulturområdet er kulturaktiviteter, der sker på tværs af landegrænser. EU støtter aktiviteter, der sigter på samarbejde mellem kulturinstitutioner og kulturpersoner i lande i og uden for EU og i forhold til en lang række af EU's politikområder. Internationalisering af kulturaktiviteter er også etablering af netværk og kontakter i udlandet og synliggørelse af midtjyske kulturaktiviteter i en international sammenhæng. Central Denmark EU Office hjælper gerne med begge dele.

Tilskud til kultur

EU giver tilskud gennem programmer. Programmerne dækker typisk en flerårig periode, som følger EU's finansielle ramme. Programmerne er opdelt i årlige cyklusser, der består i justering af programmet (nye prioriteter, eventuelt nye aktiviteter eller aktioner) og en indkaldelse af projektforslag. Justeringerne munder ud i et "arbejdsprogram", der følges op af en "indkaldelse" (call). Indkaldelsen indeholder alle formalia til brug for ansøgningen, dvs. datoen for ansøgningsfristen, hvem der kan søge, hvad der kan søges til og hvor ansøgningen skal sendes hen. Desuden henvisning til den hjemmeside, hvor alle relevante dokumenter foruden indkaldelsen kan findes.

Kulturprojekter kan søge støtte under flere programmer. De mest relevante er kort beskrevet nedenfor. I princippet vil der også kunne findes andre programmer, hvis kultur tænkes bredt og i andre baner end de sædvanlige.

Der er foretaget en tillempet prioritering mellem de forskellige programmer, så det væsentligste står først. Prioriteringen skal dog ikke forstås således, at det program, der står øverst er det, der er nemmest at opnå tilskud under.

Kulturprogrammet

EU's kulturprogram er et flerårigt program for europæiske initiativer på kulturområdet, og det er åbent for alle kulturelle sektorer og for alle kategorier af kulturelle aktører. Der er en årlig indkaldelse til programmet med forskellige ansøgningsfrister for de forskellige aktiviteter. Kulturprogrammet løber fra 2007 til 2013.

Formål

Programmets generelle formål er at styrke europæisk medborgerskab og fælles kulturområde gennem udviklingen af kulturelt samarbejde mellem skabende kunstnere, kulturaktører og kulturelle institutioner i de lande, der deltager i programmet.

Kulturprogrammet har tre specifikke mål:

- at fremme bevægeligheden på tværs af grænserne for personer, der arbejder inden for kultursektoren
- at tilskynde til udbredelse af kunstværker og kunstneriske produkter på tværs af grænserne
- at fremme og opmuntre til tværkulturel/interkulturel dialog

Relevans

Kulturelle aktører, herunder kulturvirksomheder, kan deltage i kulturprogrammet, så længe de optræder i kulturelt nonprofit-øjemed. For at være støtteberettiget skal ansøgere:

- være en offentlig eller privat organisation, som er en juridisk person, hvis hovedaktivitet ligger inden for det kulturelle område (kulturelle og kreative sektor)
- have juridisk hjemsted i et af de støtteberettigede lande

Finansiering

EU støtter med op til 50 % af tilskudsberettigede udgifter.

Eksempel på projekt

DRØMMEFABRIKKER: EN VANDREUDSTILLING OM INDUSTRI OG MODERNISME I ØSTERSØREGIONEN 1945-1990
Arbejdermuseet i København er koordinator for et kulturprojekt om den industrielle kulturarv i Østersøregionen. Projektet tager med en vandrestilling og en række debatter fat på, hvordan vi håndterer vores nyeste industrihistorie. Samarbejdet mellem partnerne i dette projekt har ført til etableringen af "Netværket for Industri og modernisme-museer" og har skabt et tæt institutionelt samarbejde mellem universiteter, europæiske museer og nationale kulturarvs-agenturer.

Med i projektet er desuden museer i Sverige, Finland, Estland, Letland, Litauen og Norge.

dreamfactories.eu/index.php?lang=danish

KONTAKT

Danmark har et kontaktpunkt under Kunststyrelsen. Kontaktpunktet leverer bl.a. rådgivning for ansøgere. Kontaktpunktet kan findes på følgende adresse:

CCP-Danmark

**H.C. AndersensBoulevard 2
DK-1553 København V**

www.kunst.dk/kunststyrelsen/eus-kulturprogram/

ANDRE PROGRAMMER

EUROPA FOR BORGERNE

"Europa for Borgerne" er efterfølgeren til EU's Venskabsbyfond, men har et bredere sigte end dette. Programmet løber frem til udgangen af 2013.

Formål

Programmet støtter udviklingen af en fælles europæisk identitet, der bygger på en bevidsthed om fælles kulturelle værdier og historie. Det skal være med til at styrke den demokratiske base og legitimitet, der ligger til grund for EU-samarbejdet.

Programmet støtter fire aktionstyper, hvoraf to er særligt rettet mod venskabsbysamarbejde og en tredje kun støtter europæiske organisationer engageret omkring medborgerskabstemaet. Den fjerde aktionstype giver støtte til projekter, der støtter op aktiv europæisk erindring om nazismen og stalinismen.

Relevans

Bortset fra den fjerde aktionstype, "aktiv europæisk erindring", som henvender sig direkte til museer og andre kulturinstitutioner, herunder også forskningsinstitutioner, søges de øvrige aktionstyper under "Europa for Borgerne" af kommunale myndigheder og har derfor kun indirekte relevans.

Finansiering

Krav om dokumenteret egenfinansiering. Intet maksimum for EU finansiering.

Eksempel på projekt

"LET'S TALK ABOUT FREEDOM" er et polsk projekt, der har fået støtte under dette program: www.ceo.org.pl/portal/b_freedom. Partnere i projektet er Warsaw Rising Museum og "The Institute for National Remembrance". Projektet skal lære unge mennesker om moderne polsk historie og vise dem, at det civile samfund er formet gennem de sidste 50 år. Et væsentligt element i projektet er at lade de unge møde vidner til historiske begivenheder.

MEDIA

MEDIA-programmet 2007-2013 støtter udvikling og distribution af europæiske film.

Formål:

- at skabe en stærkere europæisk audiovisuel sektor, der reflekterer over Europas kulturelle identitet og arv.
- at øge cirkulationen af europæiske film i og udenfor EU.

- at styrke konkurrenceevnen i den europæiske filmbranche ved at skabe bedre adgang til finansiering – særligt for SM-Ver og til brugen af digital teknologi.

MEDIA-programmet er inddelt i fem aktioner:

- **Træning og uddannelse af professionelle**
- **Udvikling af produktionsprojekter - og virksomheder**
- **Distribution af europæiske film og audiovisuelle programmer**
- **Promovering af film og audiovisuelle programmer, inklusiv støtte til filmfestivaler**
- **Filmfestivaler**

Relevans

Media har relevans for alle filmproducerende selskaber, biografer og andre, der arbejder med film.

Finansiering

EU støtter med op til 50 % af tilskudsberettigede udgifter.

Kontakt

Media Desk Danmark er det danske kontaktpunkt for Media-programmet. Som med kontaktpunktet for kultur rådgiver Media Desk Danmark om EU's audiovisuelle politik og programmer. Media Desk Danmark kan findes under Det danske Filminstitut
Gothersgade 55
1123 København K
www.dfi.dk/Branche_og_stoette/MEDIA-Desk.aspx

Eksempel på projekt

STØTTE TIL DANSKE OG EUROPÆISKE FILM
Biografer kan opnå støtte gennem Media. "Øst for Paradis" i Århus er fx med i biografnetværket Europa Cinemas, der får støtte fra MEDIA.

Media støtter ni ud af ti europæiske film, som distribueres uden for deres oprindelsesland. Senest har den nye danske film "Valhalla Raising" af Nicholas Winding Refn opnået støtte gennem i2i-audiovisual som er et fælles initiativ mellem EIB (Europæiske investeringsbank) og MEDIA programmet. Her kan produktionsselskaber søge om støtte til at få dækket en del af de meromkostninger, der opstår i forbindelse med bankfinansiering, f.eks. forsikring, "completion bonds" og bankfinansieringsudgifter. Lars Von Triers "Antichrist" fik også støtte gennem i2i.

AKTIVE UNGE

"Aktive Unge" er EU's program for ungdomsaktiviteter uden for det formelle uddannelsessystem (foreninger, ungdomsklubber mv.). Målgruppen er unge i alderen 13 til 30 år. Projekterne handler om at internationalisere de unges deltagelse i almen-nyttige og politiske aktiviteter gennem udvekslinger og netværk. Der lægges vægt på, at unge lærer om hinandens lande og kulturer. Programmet dækker perioden 2007-2013.

Formål

"Aktive Unge" sigter mod at indgyde unge en fornemmelse af aktivt europæisk medborgerskab, solidaritet og tolerance. Der lægges stor vægt på at aktivere unges engagement i civilsamfundet og den politiske proces. Programmet rummer en række permanente prioriteter:

- Europæisk medborgerskab – tilskynde til at bidrage aktivt i opbygningen af samfundet.
- Deltagelse af unge – unge skal høres og involveres.
- Respekt for kulturel mangfoldighed og bekæmpelse af racisme og fremmedhad – unges interkulturelle læring skal styrkes.
- Inddragelse af unge med særlige behov.

Aktive Unge-Programmet støtter følgende projekttyper:

- Ungdomsudvekslinger, hvor grupper af unge fra to eller flere lande mødes.
- Ungdomsinitiativer, hvor unge udvikler egne idéer og initiativer.
- Demokratiprojekter, der skal lære unge om det lokale, regionale, nationale eller europæiske/internationale demokrati.
- Europæisk volontørtjeneste, hvorigennem unge kan deltage i frivilligt arbejde i udlandet.
- Samarbejde med partnerlande uden for EU, hvor unge og dem, der arbejder inden for ungdomsområdet, har mulighed for at indgå i projekter med partnerlande.
- Andre aktivitetstyper med det formål at skabe et tættere internationalt samarbejde mellem ungdomsorganisationerne, f.eks. gennem kurser, seminarer, jobtræning, partnerskabsopbygning, studiebesøg og ungdomsseminarer.

Relevans

Målgruppen for "Aktive Unge" er unge, ungdomsledere og ungdomsmedarbejdere i såvel den formelle som den frivillige uddannelsessektor. Organisationer, der arbejder med fx kultur, vil også kunne søge støtte til projekter forudsat, at deltagerne er unge mellem 13 og 30 år, og prioriteterne er opfyldt.

Finansiering

EU støtter med op til 70 % af tilskudsberettigede udgifter for visse af aktiviteterne.

Eksempel på projekt

MODE SKABT AF DEN NYE EUROPÆISKE GENERATION
En irsk og en finsk ungdomsorganisation har arbejdet sammen om et projekt med det formål at fremme udveksling på tværs af grænser. Midlet var mode skabt af unge europæiske kvinder. Projektets deltagere designede og producerede modetøj, som ikke diskriminerede mod størrelse, udseende eller race mm, og fremhævede derigennem deres egen kultur. Projektet mundede ud i et modeshow og et magasin. Der kan ses en video af projektet på Youtube.

PROGRAMMET FOR LIVSLANG LÆRING

"Livslang Læring" er EU's store rammeprogram for tilskud til samarbejde inden for uddannelse og læring. Programmet løber over 7 år fra 2007 til 2013.

Formål

Programmet har til formål at bidrage til udvikling af et vidensbaseret samfund med bæredygtig økonomisk udvikling, flere og bedre jobs og social samhørighed. Interaktion, samarbejde og mobilitet inden for uddannelse er nogle af nøgleordene. Nogle af de specifikke mål er:

- at bidrage til udviklingen af livslang læring af høj kvalitet
- at bidrage til personlig udvikling, social samhørighed, aktivt medborgerskab, ligestilling mellem kønnene og deltagelse af personer med særlige behov
- at fremme kreativitet, konkurrenceevne, beskæftigelsesegnethed og en øget iværksætterånd
- at fremme sprogindlæring og sproglig mangfoldighed

"Livslang Læring" består af fire underprogrammer, der dækker hver deres uddannelsessektor, og et program, der går på tværs af uddannelsessektorerne, og støtter aktiviteter inden for bestemte emnemæssigt afgrænsede felter som sprog, informations- og kommunikationsteknologi og politik og innovation.

De fem underprogrammer er:

COMENIUS – grundskole og gymnasiale uddannelser
LEONARDO DA VINCI – erhvervsuddannelser
ERASMUS – videregående uddannelser
GRUNDTVIG – almen voksenuddannelse
JEAN MONNET – programmet sigter også mod videregående uddannelser (primært forskerniveau), men med et smallere emneområde, der afgrænser sig til europæisk integration.

Inden for hvert underprogram gives der støtte til en lang række aktiviteter.

Relevans

Kulturinstitutioner kan søge direkte under Leonardo-programmets forskellige aktiviteter for efter- og videreuddannelse, samt indirekte under flere af de andre programmer.

Leonardo: Efter- og videreuddannelse

Under Leonardo kan der søges tilskud til en lang række projekttyper, som fx vidensudviklingsprojekter, der støtter udbredelse af resultaterne fra tidligere projekter eller tilpasser innovativt materiale og metoder til nye læringsmiljøer, eller praktik- og uddannelsesophold for arbejdstagere.

Comenius Regio Partnerskaber

Comenius Regio Partnerskaber er en ny aktion med første ansøgningsfrist i 2009. Den sigter mod at inddrage lokale og regionale myndigheder samt institutioner med non-formelle læringsaktiviteter som fx kulturinstitutioner. Formålet er at styrke den europæiske dimension i europæiske grundskoler og ungdomsuddannelser gennem samarbejde mellem lokale eller regionale myndigheder, skoler og andre aktører i to lande. Der ydes tilskud til 2-årige projekter, hvor partnerne selv bestemmer temaet for samarbejdet. Det kan fx dreje sig om skoleledelse, integration eller brobygning.

Finansiering

For visse af aktiviteterne giver EU op til 75 % af tilskudsberettigede udgifter.

Kontakt

CIRIUS/Danish Agency for International Education er kontaktpunkt for uddannelsesområdet.
Fiolstræde 44
1171 København K
www.ciriusonline.dk/

Eksempel på projekt

DIGITAL KUNST KAN SKABE EUROPÆISK MEDBORGERSKAB
Forbindelsen mellem kunst og medborgerskabsuddannelse er ikke tidligere undersøgt i en europæisk kontekst. I dette projekt skal der leveres fire forskellige produkter til udgivelse og undervisningsanvendelse:

- Relevante praksisser, curriculum, ressourcer og billeder skal gøres tilgængelige i alle seks involverede lande.
- Læringsplaner og eksempler for undervisere til at hjælpe børn med at skabe billeder ved brug af digitale media.
- En "billed-bank" af moderne kunstnere og billeder, som børn selv har udvalgt og skabt.

Retningslinjer og strategier for:

- at skabe kritisk refleksion over og diskussion af billeder, som udforsker og skaber mening i forhold til personlig og fælles identitet
- at skabe lektioner, hvor børnene udforsker og skaber deres egen identitet ved brug af digitale media.
- Retningslinjer og onlineresourcer der kan bringe medborgerskabsdiskussionen ind i kunstundervisningen
- Test af produkterne i forskellige europæiske kontekster for at finde frem til "best practice".
- Projektet anvender forskellige former for kunstproduktion som fotolagring, iscenesatte billeder, fiktionshjemmesider samt digitale kollager, blog animation eller videoer/film.
- Mere om projektet

INTERREG

"Interreg" står for "interregionalt" og programmet er designet til at stimulere samarbejdet på tværs af grænserne mellem medlemsstaterne i Den Europæiske Union.

Formål

Et af de vigtigste mål er at bryde de barrierer, som grænser mellem stater er, for at opnå fælles økonomisk, social og kulturel udvikling i hele EU.

Interreg-programmet er delt op i geografisk afgrænsede delprogrammer. Interreg IV A støtter samarbejde på tværs af Kattegat-Skagerak og Øresund, Interreg IV B støtter samarbejde på tværs af Nordsøen og Østersøen. Interreg IV C dækker hele Europa og støtter primært samarbejde omkring politikudvikling inden for bestemte områder.

Relevans

Interreg-programmerne har direkte relevans for kulturinstitutioner, som kan indgå som partnere eller ansøgere på projekter, fordi de er offentlige eller offentlig-retligt reguleret.

Finansiering

Støtte på op til 75 % af tilskudsberettigede udgifter.

Eksempel på projekt

Interreg IVA: IKON – "Interregionalt KulturOplevelses Netværk"
IKON er et samarbejdsprojekt mellem kommuner, regioner, turistorganisationer, museer, slotte og universitetsmiljøer i Norge, Sverige og Danmark. Projektet har til formål at styrke besøgstallet i regionen, øge kompetencer og nedbryde de barrierer, som

landegrænser kan være med til at skabe. Det skal ske gennem en satsning på formidling, fælles aktiviteter, og fælles markedsføring. Aktiviteterne i projektet skal bl.a. øge antallet af besøgende ved de udvalgte destinationer med 350.000 per år, styrke helårsturismen og skabe vidensbaserede kulturoplevelser. [Link](#)

DET 7. RAMMEPROGRAM FOR FORSKNING OG UDVIKLING – FP7 COOPERATION

Forskningsmidlerne fra EU's 7. rammeprogram for forskning (FP7) bliver uddelt via fem såkaldte særprogrammer. Særprogrammet "Cooperation" støtter forsknings- og netværksprojekter inden for udvalgte forskningsområder. Særprogrammet er opdelt i ti temaer, der dækker forskellige forskningsemner. Hvert tema har sit eget budget og egne prioriteter i forskningsemner.

Formål

Projekter under programmet for samfundsvidenskab og humaniora skal øge forståelsen for de komplekse og indbyrdes forbundne samfundsøkonomiske udfordringer, som Europa står over for. Det gælder fx udfordringerne inden for vækst, beskæftigelse og konkurrenceevne, social samhørighed og bæredygtighed, livskvalitet og global indbyrdes afhængighed.

Projekterne skal være med til at skabe et forbedret vidensgrundlag for de øvrige politikker og især forklare den bagvedliggende menneskelige adfærd. Kønspektivet og aktiviteter til formidling af forskningsresultaterne skal indgå i alle projekter.

Inden for programmet for Samfundsvidenskab og humaniora støttes forskning i følgende emner:

- Vækst, arbejdspladser og konkurrenceevne i et vidensamfund
- Vigtige tendenser i samfundet og deres betydning
- Europa i verden
- Borger i Den Europæiske Union
- Samfundsøkonomiske og videnskabelige indikatorer
- Fremtidsstudier
- Strategiske aktiviteter.

Relevans

Kulturinstitutioner med forskningsforpligtelse kan deltage i forskningsprogrammet. For private kulturaktører og aktører inden for kreative erhverv vil der desuden være mulighed for at deltage som partner i et projekt med universiteter og forskningscentre under særprogrammet 'Forskning til fordel for små og mellemstore virksomheder'. Forudsætningen er, at den pågældende aktør kan defineres som 'lille eller mellemstor virksomhed'. En definition af en sådan virksomhed kan findes her: http://ec.europa.eu/enterprise/enterprise_policy/sme_definition/sme_user_guide.pdf

Eksempel på projekt

EURO-FESTIVAL - Art festivals and the European public culture

Formålet med dette forskningsprojekt er at undersøge festivalers rolle som transnationale indikatorer for demokratisk debat. Projektets analytiske fokus går ud på at undersøge, hvordan festivaler bruger æstetiske former til at symbolisere og kommunikere socialt og politisk liv set fra forskellige aktørers perspektiv. Det overordnede formål er at bidrage til en komparativ sociologi over det moderne europæiske samfund.

Projektet har partnere fra Østrig, Italien, Frankrig og Storbritannien. [Hjemmeside for EURO-festival](#)

PEOPLE – MARIE CURIE AKTIONER

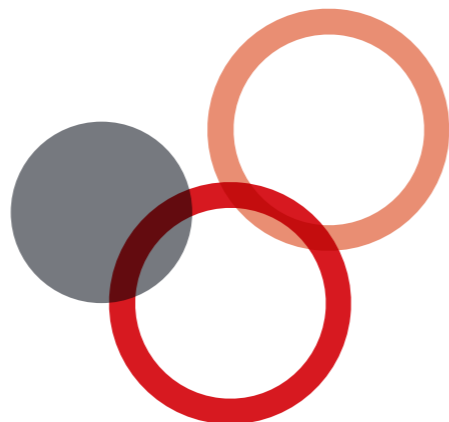
"People" er et andet program under FP7. "People" giver tilskud til forskeres ophold ved andre universiteter og forskningsinstitutioner. Både ph.d.-studerende og færdiguddannede forskere kan opnå tilskud under "People". Forudsætningen er forskning på højt niveau.

Aktiviteter

Der findes en lang række forskellige aktivitetsformer under "People", fx karriereudvikling, samarbejde mellem forskningsinstitutioner og virksomheder, samarbejde med udenlandske forskere og integration af forskere, der har været ude af forskningen i en periode.

Relevans

Kulturinstitutioner med forskningsforpligtelse kan deltage i programmet.

CENTRAL TRAKTATHISTORIE

DET FORGANGNE

Frem til Maastricht-traktaten i 1992 var EU's mål på kulturområdet at stræbe efter en fælles europæisk enhedskultur. Det passede dårligt med mange medlemsstaters nationalt orienterede kulturpolitik som fx Danmarks. Sammen med andre lande havde Danmark dog held til at få ændret den overnationale enhedskulturtenkning, så EU kom til at stå for bevarelsen af og respekten for den kulturelle mangfoldighed. Det skete, da Maastricht-traktaten tilførte kulturområdet en selvstændig artikel og derved ændrede på hele EU's tilgang til kulturen.

I overensstemmelse med nærhedsprincippet (subsidiaritetsprincippet) begrænser Maastricht-traktaten EU's rolle til at være et supplement og en støtte til medlemslandenes indsats og samarbejde. Det fastslås udtrykkeligt, at Unionen ikke kan harmonisere landenes lovgivning på kulturområdet. Beslutninger vedrørende kulturpolitik kræver enstemmighed og foregår inden for rammerne af den procedure, der giver Europa-Parlamentet medbestemmelsesret.

Maastricht-traktaten lagde herved grundlaget for samarbejde på kulturområdets ikke-kommercielle felter. Indtil da havde EF's kompetence på kulturområdet været begrænset til handelsmæssige sider af kulturen som copyright, salg og distribution af film og fjernsynsprogrammer samt eksport og import af kunstgenstande.

Med Amsterdam-traktaten, der trådte i kraft i 1997, blev kulturartiklen udvidet med en multikulturel dimension således, at "kultur" blev til "kulturer". 'Public service' blev også fastslået som en vigtig del af EU's mediepolitik, dog med begrænset virkning da det blev det op til de enkelte medlemslande at afgøre, hvordan princippet skulle udmøntes i praksis.

Lissabon-traktaten, der trådte i kraft 1. december 2009, stadfæster den kulturpolitiske linje fra Maastricht og effektiviserer kulturpolitikken ved at afskaffe vetoet på kulturområdet og give Ministerrådet kompetence til at træffe beslut-

ninger ved hjælp af kvalificeret flertal, se artikel 6, Lissabon-traktaten. Det gælder dog fortsat, at man kun kan vedtage henstillinger og ikke love, som harmoniserer kulturpolitikken.

Kravet om enstemmighed har tidligere blokeret mange initiativer på kulturområdet, men med Lissabon-traktaten kan man forvente en mere aktiv EU kulturpolitik. En kulturpolitik, der fortsat er rodfæstet i respekten for medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldige.

Grænser for aktivitet

EU's indsats og rolle på kulturområdet er begrænset. Det skyldes dels EU's begrænsede lovgivende kompetence som beskrevet ovenfor og dels respekten for de nationale kulturer, og at kernen i EU's kulturpolitik er mangfoldighed. EU har derfor i årenes løb været mest synlig på kulturområdet inden for følgende fire områder, som understøtter den fælles europæiske kulturarv:

- forbedring af kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie
- bevarelse og beskyttelse af den kulturarv, der er af europæisk betydning
- ikke-kommercielle udvekslinger
- kunstneriske og litterære frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor

Hovedtiltagene fra EU's side har især været at iværksætte og støtte forskellige programmer og initiativer, der understøtter de fire områder.

For at sikre en sammenhæng i de europæiske kulturinitiativer vedtog man programmet Kultur 2000, der løb fra 2000 til 2006. Kultur 2000-programmet var hjørnesteinen i Den Europæiske Unions indsats på kulturområdet. Programmet afspejlede idéen om et pluralistisk Europa i et fælles kulturelt rum. Kultur 2000 var så stor en succes, at man valgte at fortsætte det med det nuværende Kultur-program, der løber fra 2007 til 2013.

Andre EU-kulturinitiativer er bl.a. de årlige europæiske kulturbyer og dannelse af det Europæiske Ungdomsorkester i forbindelse med Det Europæiske Musikår. Desuden findes en lang række

europæiske kulturpriser, der gives til initiativer inden for litteratur, musik, arkitektur og litterær oversættelse, samt kulturarv.

HVAD SIGER TRAKTATERNE?

DET TØRRE

MAASTRICHT-TRAKTATEN, ARTIKEL 151:

1. Fællesskabet bidrager til, at medlemsstaternes kulturer kan udfolde sig, idet det respekterer den nationale og regionale mangfoldighed og samtidig fremhæver den fælles kulturarv.
2. Fællesskabet skal ved sin indsats fremme samarbejdet mellem medlemsstaterne og om nødvendigt støtte og udbygge medlemsstaternes indsats på følgende områder:
  - forbedring af kendskabet til og formidlingen af de europæiske folkeslags kultur og historie
  - bevarelse og beskyttelse af den kulturarv, der er af europæisk betydning
  - ikke-kommercielle udvekslinger
  - kunstneriske og litterære frembringelser, herunder i den audiovisuelle sektor.
3. Fællesskabet og dets medlemsstater fremmer samarbejdet med tredjelande og med de internationale organisationer, der beskæftiger sig med kulturelle forhold, herunder navn
4. Fællesskabet tager hensyn til de kulturelle aspekter i sin indsats i henhold til andre bestemmelser i traktaterne, navnlig med henblik på at respektere og fremme sine kulturers mangfoldighed."

Derfor kommer en bestemmelse, der siger, at Europa-Parlamentet og Rådet sammen vedtager tilskyndelsesforanstaltninger efter høring af Regionsudvalget, og at Rådet kan vedtage henstillinger på forslag af Kommissionen, men uden at der er tale om nogen form for harmonisering af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser

LISSABON-TRAKTATEN:

Præambel (fortale)

"Unionen respekterer medlemsstaternes rige kulturelle og sproglige mangfoldighed og sikrer, at den europæiske kulturarv beskyttes og udvikles."

Artikel 6

"Unionen har kompetence til at gennemføre tiltag for at understøtte, koordinere eller supplere medlemsstaternes tiltag. De områder, hvor sådanne tiltag på europæisk plan kan gennemføres, er:

- a) beskyttelse og forbedring af menneskers sundhed
- b) industri
- c) kultur
- d) turisme
- e) uddannelse, erhvervsuddannelse, ungdom og sport
- f) civilbeskyttelse
- g) administrativt samarbejde."

Desuden artikel 167, som er identisk i ordlyd med artikel 151 i Maastricht-traktaten, bortset fra at "Fællesskabet" er erstattet med ordet "Unionen".

EU-ORD

DET FORKLARENDE

Arbejdsprogram: kaldes også ofte guide. Udsendes typisk én gang årligt og rummer justeringer og årlige prioriteter.

Call: se under Indkaldelse

Det europæiske Råd: Sammensat af EU's regerings- og statschefer. Mødes mindst fire gange årligt. Har ikke beslutningskompetence i forhold til lovgivning. Vedtager konklusioner, der senere skal udmøntes i praktiske politik. Er således en form for drivkraft eller retningsgiver for det europæiske samarbejde.

'Eligibility criteria': De formelle kriterier, der skal overholdes, før ansøgningen overhovedet behandles. Vedrører typisk om ansøgningsfristen er overholdt, om kriterierne for ansøgerfeltet og herunder også de lande, der kan søge, er overholdt, om alle relevante dokumenter er medsendt og om de fornødne underskrifter foreligger, m.v.

EU2020: Er det foreløbige navn på Lissabonstrategiens efterfølger.

Europa-Parlamentet: Det andet af EU's beslutningsdygtige institutioner (Ministerrådet er det første). Vedtager love sammen med Ministerrådet efter forskellige procedurer.

Europæisk merværdi: At der er tale om en aktivitet eller et initiativ af fælles-europæisk interesse og med en rækkevidde, der er europæisk (i modsætning til lokal, regional eller national).

'Evaluation criteria': De kriterier, indholdet i ansøgningen vurderes efter. Er vigtige at kende til ved udarbejdelsen af ansøgningen. Vedrører fx en vurdering af projektets europæiske merværdi, innovation og forventede udkomme.

Indkaldelse: Dækker over meddelelsen om, at det nu er muligt at søge tilskud under det pågældende program. Indkaldelsen rummer desuden alle væsentlige formelle kriterier såsom

ansøgningsfrist, tilskudsberettigede lande og den samlede budgetsum for indkaldelsen, samt henvisning til yderligere information.

Lissabon-strategien: Vedtaget i Lissabon i 2000 med det mål at arbejde på at gøre EU til "den mest, konkurrencedygtige og dynamiske vidensbaserede økonomi". Siden er ambitionerne nedtonet med målsætningen om at sikre økonomisk vækst og jobskabelse i EU. Lissabon-strategien udløber i 2010 og skal afløses af en efterfølger, der også vil strække sig over et ti-år.

Ministerrådet: Det ene af EU's beslutningsdygtige institutioner (Europa-Parlamentet er det andet). Ministerrådet består i virkeligheden af ni grupperinger, hvor ressortministrene mødes inden for deres respektive ressort og vedtager lovforslag.

Mobilitet: Er et kerneord i EU-sammenhæng og handler om at få så mange som muligt til at flytte sig, møde nye mennesker, arbejde og virke i nye sammenhænge og dermed lære af og om hinanden.

Partnersøgning: I langt de fleste EU-støttede projekter er der krav om et internationalt partnerskab. En måde at få partnere på er ved at udnytte Central Danmarks netværk af regionskontorer, der sender en søgning efter partnere ud i deres bagland.

Program: Se under 'Arbejdsprogram'.

SMV: Står for Små og Mellemstore Virksomheder. De udgør omtrent 98 % af alle virksomheder i EU og tillægges stor betydning for økonomisk vækst og beskæftigelse. Kulturorganisationer kan også betragtes som SMV'ere, hvis de opfylder kriterierne, som de er beskrevet i Europa-Kommissionens guide, læs her: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sme_definition/sme_user_guide_en.pdf

Tredjelande: Alle lande, der ikke er med i EU, altså ikke lig tredje verdens lande

LINKS OG REFERENCER

DET EKSTRA

Europa-Kommissionen har på kulturområdet et agentur til at tage sig af administrationen af bl.a. Kulturprogrammet. Agenturet hedder EACEA, som er en forkortelse for "Education, Audio-visual and Culture Executive Agency".

eacea.ec.europa.eu/index.htm

I Danmark (og alle andre medlemsstater samt de lande, der betegnes som associerede) findes desuden et "Kultur-kontakt-punkt". I Danmark hører det ind under Kunststyrelsen. De nationale kulturkontaktpunkter har til opgave at rådgive og vejlede ansøgere omkring projekter og fungerer desuden som bindeled mellem medlemsstaterne og Europa-Kommissionen på kulturområdet.

Kultur-kontakt-punktet kan findes på følgende adresse:

CCP-Danmark
H.C. Andersens Boulevard 2
DK-1553 København V
www.kunst.dk/kunststyrelsen/eus-kulturprogram/

For Media-programmet henviser til Media Desk Denmark, dansk kontaktpunkt under:

Det danske Filminstitut
Gothersgade 55
1123 København K
www.dfi.dk/Branche_og_stoette/MEDIA-Desk.aspx

Også på uddannelsesområdet findes et nationalt kontaktpunkt:

CIRIUS
Fiolstræde 44
1171 København K
www.ciriusonline.dk/

Europa-Kommissionens hjemmeside for kultur:

ec.europa.eu/culture/index_en.htm

Alle dokumenter vedrørende Kulturprogrammet findes på dette site:

ec.europa.eu/culture/calls-for-proposals/call2061_en.htm

Europa-Kommissionens platforme for kultursektoren:

ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1199_en.htm

Kulturarbejdsgrupper med medlemslandenes repræsentanter:

ec.europa.eu/culture/our-policy-development/doc1565_en.htm

Central Danmarks hjemmeside rummer en lang række korte tekster om de forskellige tilskudsprogrammer samt opdaterede

informationer om alle indkaldelser:

www.centraldenmark.eu/

LINKS TIL CENTRALE DOKUMENTER:

'Exploitation and development of the job potential in the cultural sector in the age of digitalisation', 2001:

ec.europa.eu/culture/pdf/doc924_en.pdf

'European's participation in cultural activities', 2002:

ec.europa.eu/culture/pdf/doc967_en.pdf

'The Economy of Culture in Europe', 2006:

ec.europa.eu/culture/key-documents/doc873_en.htm

'Key Competences for Life Long Learning', 2006:

ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_en.pdf

'Europæisk kulturdagsorden i en stadig mere globaliseret verden', 2007:

eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0242:FIN:DA:PDF

'Communication on a European agenda for culture in a globalizing world', Commission Staff Working Document, 2007:

ec.europa.eu/culture/pdf/doc1163_en.pdf

'Arbejdsplan for kulturområdet 2008-10', 2008:

eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:143:0009:0016:DA:PDF

Lissabon-traktaten, sammenskrevet:

www.eu-oplysningen.dk/upload/application/pdf/6e9edf30/ld_euo_lissabon_16.pdf

'The Impact of Culture on Creativity', 2009:

www.keanet.eu/impactculturecreativityfull.pdf

Midtvejsrapport fra arbejdsgruppen for uddannelse og kultur, 2009:

ec.europa.eu/culture/key-documents/doc/MOC_intermediate_report_en.pdf

Unesco's konvention om beskyttelse og fremme af de kulturelle udtryksformers mangfoldighed, 2005:

www.kum.dk/graphics/kum/H%F8ringer/UNESCO_kulturel_mangfoldighed_marts08/UNESCO_de_kulturelle%20udtryksformers_mangfoldighed.pdf

Der findes kulturinstitutioner, der siger, at EU er en kompliceret størrelse. Det har de fuldstændigt ret i. Præcis derfor har vi lavet denne guide til kulturinstitutioner, som søger viden om tilskudsmuligheder, indblik i europæisk kulturpolitik eller bare er nysgerrige omkring, hvordan et internationalt kulturprojekt kan blive til.

Det var først med vedtagelsen af Maastricht-traktaten i 1992, at kultur blev et selvstændigt tema i det europæiske fællesskab. Siden er der sket meget, især i den seneste periode, hvor der har været stor fokus på kulturens betydning for kreativitet og for den økonomiske vækst og beskæftigelse. Man kan sige, at kultur i EU-forstand er vokset fra at være et forsømt hittebarn, det var svært at placere til at blive et selvstændigt og fuldgældigt medlem af familien; et medlem, der i stadig højere grad lyttes til.

Kultur er stadig suverænt en del af medlemslandenes ansvarsområde, og indsatsen på europæisk plan sker kun, hvor der er fuld enighed blandt medlemsstaterne. I konkrete termer betyder det, at EU kan supplere og ikke erstatte medlemslandene indsats ved at respektere deres mangfoldighed og ved at opfordre til udveksling, dialog og gensidig forståelse.

Udviklingen siden 1992 kan beskrives som et skred væk fra den interkulturelle dialog og udvekslinger på tværs af landegrænser til i højere grad at betragte kultur som en faktor, der bidrager positivt til økonomisk vækst og udvikling. Dette nye fokus er kommet i takt med, at globaliseringen har skubbet de arbejdskrafttunge erhverv ud af Europa og efterladt en erkendelse af, at vækst og økonomisk udvikling i høj grad bygger på Europas evne til at udnytte kreative og innovative potentialer i samfundet. Kultursektoren anses i den sammenhæng for essentiel for en udvikling af kreative og innovative nye vækstområder.

Midtjyske kulturinstitutioner har en enestående chance for at udnytte dette momentum af opmærksomhed på kultur og kreativitet i en europæisk sammenhæng. Men en forudsætning for at kunne være med er viden om mulighederne og den retning, udviklingen tager. Det er det, som Central Denmark EU Office søger at levere med EU KULTUR.

Central Denmark EU Office er Midtjyllands EU-kontor, finansieret af de 19 kommuner og regionen. Central Denmark arbejder for at sikre størst muligt udbytte af det europæiske samarbejde for midtjyske borgere, virksomheder, institutioner og myndigheder. Kontoret befinder sig i hjertet af Bruxelles med let adgang til EU-institutionerne og netværket af regionskontorer og interesseorganisationer med adresse i Bruxelles. Kontoret har eksisteret siden 1. januar 2007, men bygger på fundamentet af Århus-kontoret, der har fungeret i Bruxelles siden 1990.

Læs mere om Central Denmark på vores hjemmeside: www.centraldenmark.eu